
BARSELONA ZAMAN POLİTİKALARI

DEKLARASYONU

Zamanın politik bir mesele olduğunu ve herkes için bir hak olarak kavramsallaştırılabileceğini hem kamu kurumları hem de özel kuruluşlar tarafından düzenlendiğini; kentsel ve bölgesel zaman politikalarının öneminin ve potansiyel faydalarının [Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi](#) tarafından Ekim 2010 tarihli toplantıda kabul edildiğini dikkate alarak;

[Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu \(UNECE\)](#) tarafından kabul edildiği üzere, **zaman hakkının toplum içinde eşitsiz dağıldığını ve zaman yoksulluğunun**, çeşitli biçimleriyle, **tüm ülkelerde ve bölgelerde var olduğunu** göz önünde bulundurarak;

Küresel zaman yoksulluğunu –ki kadınları orantısız bir şekilde etkileyen bu olgu, kadınların üstlendiği ücretsiz ev işleri ve ücretli işlerin eşitsiz yükünü yansıtır– azaltmak amacıyla, zaman kullanımında yeni bir denge kurulması ve bakım sorumluluklarının yeniden bölüştürülmesi için çalışmanın gerekliliğini tanıyarak; *(Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) 2018 tarihli raporuna göre, dünya genelinde ücretsiz çalışma süresinin %76,2'si kadınlar, %23,8'i ise erkekler tarafından üstlenilmektedir. Bu dengesizlik, kadınların eğitim, istihdam ve boş zaman faaliyetlerine katılımı için gereken süreyi önemli ölçüde sınırlamaktadır. Birleşmiş Milletler (BM), 2020 cinsiyet eşitliği raporunda, çocuk bakım hizmetlerine erişim eksikliğinin ve hane içi sorumluluklardaki cinsiyet ön yargılarının eşitsizliği sürdüren temel faktörler olduğunu vurgulamıştır. Latin Amerika ve Karayipler Ekonomik Komisyonu'nun (ECLAC) 2019 yılı raporunda ise, ev içi işlerin ve bakım görevlerinin aşırı yükünün kadınların nitelikli işlere erişimini ve ekonomik ve sosyal hayata katılımlarını engellemesi nedeniyle, zaman yoksulluğunun ekonomik yoksullukla yakından bağlantılı olduğuna dikkat çekilmiştir.)*

Zaman kullanımının ve zamanın toplumsal organizasyonunun, günlük biyolojik ritimlerin bozulması yoluyla **insan sağlığını doğrudan etkilediğini**; bu durumun kardiyovasküler hastalıklar, diyabet, aşırı kilo ve ruh sağlığı sorunları gibi çeşitli sağlık sorunlarıyla ilişkilendirildiğini ve [2017 Nobel Fizyoloji veya Tıp Ödülü](#) ile teyit edildiğini kabul ederek;

Zaman organizasyonunun sürdürülebilirliği olumlu yönde etkileyebileceğini ve Eurocities, C40, Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler (UCLG), Metropolis gibi farklı kent ağları tarafından teşvik edilen ["15 dakikalık şehirler"](#) veya bunun bölgesel karşılığı olan "45 dakikalık bölgeler" yaklaşımları gibi yakınlık temelli hizmet tasarımları yoluyla sürdürülebilir hareketliliği teşvik ederek **kolektif karbon ayak izimizi azaltabileceğini**; çalışma saatlerinin yeniden düzenlenmesi ve hayatlarımızın gün ışığı ile uyumlu hale getirilmesi yoluyla enerji tüketimini düşürebileceğini ve doğal çevrelere verilen zararı en aza indirmek için zamanın doğal ve toplumsal kullanımlarını dikkate alan politikalar tasarlanabileceğini göz önünde bulundurarak;

Kronobiyoloji, nöropsikoloji ve ilgili diğer alanlarda yapılan güncel araştırmaların, daha sağlıklı zaman düzenlemelerini üretkenlik ve öğrenme kapasitesindeki artışla; ayrıca uyku ve dinlenmenin, toplumun fiziksel ve ruhsal sağlığının güvencesi olarak, kamu sağlığı alanında yeniden değer kazanmasıyla ilişkilendirdiğini dikkate alarak;

Zaman politikalarının, hem COVID-19 pandemisinin ardından toparlanma sürecinde hem de ILO tarafından tanımlanan ve Endüstri 4.0, otomasyon, dijitalleşme, bilgi ve iletişim teknolojileri temelli mobil çalışma ve benzeri eğilimleri içeren [çalışma hayatının geleceği senaryoları](#) ile insana yakışır çalışma süresinin tanımlanmasında kilit bir araç olabileceğini kabul ederek;

Zaman politikalarının tüm vatandaşların sağlık ve esenliğini iyileştirme, eşitliği artırma ve farklı düzeylerde verimliliği geliştirmeye imkan tanıdığını ve bu fırsatların Birleşmiş Milletler 2030 Gündemi, Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Avrupa Sosyal Haklar Sütunu'nun¹ hedefleriyle yakından ilişkili olduğunu teyit ederek;

Kamu kurumlarının, toplumsal aktörlerin ve sivil toplumun; zamana hakkına dayanan ve sosyal açıdan kapsayıcı bir yaklaşımın gerekliliğini savunarak deneyimlerin ve yeniliklerin ortaya konmasında, **etkili zaman politikalarının tanımlanmasında ve uygulanmasında belirleyici bir rol oynadığını** göz önünde bulundurarak;

2008 yılında Barselona'da kurulan [Yerel ve Bölgesel Zaman Ağı'nın](#) bir parçası olan yerel, metropoliten ve bölgesel yönetimlerin, geçen yüzyıldan bu yana zaman politikalarını teşvik eden ve uygulayan başlıca kamu kurumları olduklarını, ancak uluslararası, Avrupa ve bölgesel düzeylerdeki kurumlardan daha fazla desteğe ihtiyaç duyduklarını dikkate alarak;

[Birleşmiş Milletler'in "Yeni Kentsel Gündem"](#)i ile [Avrupa Birliği'nin "Kentsel Gündemi"](#)nin daha sürdürülebilir, adil, yeşil ve sağlıklı bir geleceğe ulaşmada kentsel alanların rolünü ve önemini tanıdığını, ancak zaman hakkına veya zaman politikalarına doğrudan bir atıfta bulunmadığını bilerek;

Toplumda zamanın mevcut düzenlenme biçiminin ekonomik, sosyal, çevresel ve sağlıkla ilgili etkilerine ilişkin 1978 yılından bu yana bilimsel kanıtlar sunan [Uluslararası Zaman Kullanımı Araştırmaları Birliği](#) (International Association for Time Use Research-IATUR) başta olmak üzere, birçok araştırma grubunun olduğunu; ancak bu birikimin geliştirilmesine ve etkili kamu politikaları yoluyla uygulamaya dönüştürülmesine ihtiyaç duyulduğunu not ederek;

Avrupa'da uyumlu hale getirilmiş yeni dalga ve Latin Amerika'da olduğu gibi farklı bölgelerdeki dalgalar kapsamında yürütülen **Zaman Kullanım Araştırmalarının**, bugüne kadar hayata geçirilen zaman politikalarının değerlendirilmesine ve yeni politikaların geliştirilmesine önemli bir zemin sunduğunu; toplumun günlük yaşamda zamanı nasıl düzenlediğini ve özellikle ücretli ve ücretsiz çalışma ile bakım, dinlenme ve boş zaman alanlarında ortaya çıkan dağılımı görünür kıldığını dikkate alarak;

¹ [BusinessEurope](#), Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (European Trade Union Confederation-CES) ve Avrupa Şirketler ve Girişimciler Merkezi (European Centre for Companies and Entrepreneurs) gibi başlıca sosyal aktörler, temel önceliklerini ortaya koymuştur.

Temmuz 2020 tarihinde imzalanan, ["Zaman Hakkı: Avrupa Gündeminde acil bir konu" başlıklı Memorandum](#)'un özellikle yerel ve bölgesel düzeylerde zaman politikalarına duyulan ihtiyacı ortaya koyduğunu; zaman politikalarına ilişkin tartışmaların, teorik ve uygulamaya yönelik pratik alışverişin yürütüleceği bir alan olarak bir Avrupa Zaman Politikaları Akademisi kurulmasının gerekli olduğu konusunda mutabık kalındığını ve Time4All Projesi başta olmak üzere çeşitli Avrupa projeleri ve Zaman Kullanım Haftası (Time Use Week) etkinlikleri kapsamında bu tartışmaların süregeldiğini göz önünde bulundurarak;

[Avrupa Komisyonu](#)'nun Eylül 2018'de Avrupa Birliği genelinde yaz-kış saati uygulamasını kaldırmaya yönelik bir teklif sunarak üye devletlerin standart saatlerini belirleme konusunda serbest bırakılmasını önerdiğini; ancak bu konuda henüz nihai bir karar alınmadığını; [Avrupa Parlamentosu](#)'nun 2019 yılında Avrupa Komisyonu'nun söz konusu teklifini desteklediğini ve teklifin hâlihazırda Avrupa Konseyi'nin kararını beklediğini hatırlatarak;

[Uluslararası Doğal Zaman İttifakı](#)'nın (International Alliance for Natural Time-IANT), bilimsel kanıtlara dayanarak, gün ışığına uygun coğrafi zaman dilimleri aracılığıyla doğal zamanın kalıcı ve küresel ölçekte uygulanmasını savunduğunu ve Avrupa'daki tartışmaları ileriye taşımak amacıyla 2022 yılında [Avrupa Birliği'nde doğal zaman çizelgelerinin uygulanmasına yönelik bir geçiş planı](#) önerdiğini bilerek;

Yukarıda bahsedilen paydaşların, yetki alanları çerçevesinde zamanın sürdürülebilir, adil ve sağlıklı kullanımını teşvik etmeye ve sağlık, esenlik, eşitlik ve verimlilikle ilişkili uluslararası ve Avrupa politikalarında zaman kavramını ve vatandaşların zaman hakkını merkeze alan, gerçek anlamda disiplinler arası ve kurumlar arası bir yaklaşımın geliştirilmesine katkı sunmaya kararlı olduklarını kabul ederek;

Barselona Zaman Politikaları Deklarasyonu'nun kamu kurumları, araştırma kuruluşları ve zaman politikalarını teşvik eden başlıca kuruluşlar dahil olmak üzere sosyal ve ekonomik paydaşları temsil eden 80'den fazla kuruluş tarafından Ekim 2021'de Barselona'da imzalandığını göz önüne alarak;

2024 Yılı Zaman Kullanım Haftası vesilesiyle Barselona'da bir araya gelerek Barselona Deklarasyonu kapsamındaki taahhütlerimizi bir kez daha teyit ediyor ve 2024-2026 dönemi için belirlenen eylem planı doğrultusunda çalışmayı taahhüt ediyoruz:

BARCELONA ZAMAN POLİTİKALARI DEKLARASYONU'NU İMZALAYARAK YETKİ ALANLARIMIZ VE İMKÂNLARIMIZ ÇERÇEVESİNDE AŞAĞIDAKİ HUSUSLARI TAAHHÜT EDERİZ:

1. Vatandaşların temel bir hakkı olarak zaman hakkını güvence altına alan ve bu hakkın adil dağılımını esas alan; daha sağlıklı, eşit, üretken ve sürdürülebilir bir topluma doğru ilerlemeyi destekleyen zaman politikalarına ilişkin farkındalığın artırılması, politikaların geliştirilmesi ve hayata geçirilmesi için çalışacağız.

2. Kamu kurumları, ekonomik ve sosyal kuruluşlar, sivil toplum ve akademi dâhil olmak üzere ilgili tüm paydaşlarla diyalog kurmayı ve birlikte çalışmayı teşvik edecek; politika, program

ve girişimlerin hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi süreçlerinde tutarlılığı sağlamaya gayret edeceğiz.

3. Uluslararası, Avrupa, ulusal, bölgesel, belediye ve topluluk düzeylerinde; birimler arası ve sektörler arası koordinasyonu teşvik edecek; zaman politikası perspektifinin toplumsal, ekonomik, çevresel ve cinsiyet eşitliğine ilişkin politika, program ve girişimlere (Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, Avrupa Yeşil Mutabakatı, Avrupa Sosyal Haklar Sütunu ve "Avrupa'nın Geleceği" süreci dâhil olmak üzere) entegre edilmesi için çalışacağız.

4. 2024–2026 dönemine ilişkin belirlenen çalışma planının geliştirilmesine katkı sunacak; küresel bir zaman politikası gündeminin oluşturulmasına ve kentsel zaman gündeminin geliştirilmesine yönelik mutabakatı güçlendirmek ve politika önerileri üretmek amacıyla sürece aktif biçimde katılım sağlayacağız.

5. Bu mutabakat temelinde, sorumlu tüm kurum ve kuruluşlarda zaman politikalarına ilişkin tavsiyelerin hayata geçirilmesi amacıyla mevcut politika, plan ve mevzuatı gözden geçirecek ve gerekli değişiklikleri yapmayı destekleyeceğiz.

6. Zaman politikalarının teşvik edilmesi ve bu alandaki politika uygulamaları ile araştırmalardaki ilerlemelerin paylaşılması amacıyla her yıl düzenlenen, uluslararası, disiplinler arası ve kurumlar arası bir etkinlik olan Zaman Kullanım Haftası'nı (Time Use Week) destekleyecek ve yaygınlaştıracacağız.

7. Yerel ve kentsel zaman politikalarına ilişkin iyi uygulamaların paylaşılması, politika önerilerinin ve ortak taleplerin dile getirilmesi, yerel ve bölgesel zaman politikalarının görünürlüğünün artırılması amacıyla, Yerel ve Bölgesel Zaman Ağı'nın dinamik bir ağ olarak güçlendirilmesi için iş birliğini sürdüreceğiz.

8. Mevcut bilgi birikimine katkı sağlamak amacıyla, farklı alanlarda yürütülen zaman kullanımı araştırmalarının teşvik edilmesi, yürütülmesi ve paylaşılmasını destekleyecek; bu doğrultuda Uluslararası Zaman Kullanımı Araştırmaları Birliği (International Association for Time Use Research-IATUR) ile iş birliğini sürdürerek araştırmalar ve zaman politikaları arasındaki bütünleşmenin güçlenmesi için çalışacağız.

9. Mevsimsel saat değişikliklerinin sona erdirilmesine ilişkin süreçlerde yer alan bilim dünyası ile karar alıcılar/sorumlular arasındaki diyalogun geliştirilmesini teşvik edecek; bireysel özgürlüklerin güvence altına alınmasında sağlık ve esenliğin temel ölçüt olarak ele alınmasını savunacağız.

10. İlgili diğer tüm paydaşları Deklarasyona katılmaya davet ediyoruz.

EK 1 - BARCELONA ZAMAN POLİTİKALARI DEKLARASYONU ÇALIŞMA PLANI (2024-2026)²

Barcelona Zaman Politikaları Deklarasyonu Taahhütleri ve Faydaları

Barcelona Zaman Politikaları Deklarasyonu Çalışma Planı, zaman politikalarının şekillendirilmesine yardımcı olabilecek farklı paydaş gruplarına öneriler üretmekte ve sunmaktadır. 2022-2023 Eylem Planı'nda öngörülen faaliyetlerin tam olarak uygulanmasının ardından (detaylar için Ek 2'ye bakınız), yeni eylem planı; zaman politikalarının ve zaman hakkının teşvik edilmesinde rol oynayan kuruluşların ilgi ve çeşitliliğini yansıtmak amacıyla dört eylem alanına bölünmüştür.

Çalışma Planı Yönetişi:

Time Use Initiative (Zaman Kullanım Girişimi), taahhütlere ve kararlaştırılan 2024-2026 çalışma planına uyumu kolaylaştırmak ve izlemek amacıyla Deklarasyonun teknik sekreteryası olarak görev yapacaktır. İmza sahibi kuruluşlar, çalışma planındaki ilerlemeleri ve yeni gelişmeleri paylaşmak üzere yılda en az bir kez bir araya gelecektir.

Önceki çalışma planı deneyiminin bir sonucu olarak; verimli ve faydalı çalışabilmek amacıyla paydaş türüne göre dört eylem alanı belirlenmiştir: **yerel ve bölgesel yönetimler, ulusüstü kuruluşlar, araştırma kuruluşları, sosyal ve ekonomik paydaşlar**.

Tüm çalışma alanındaki kuruluşlar, Deklarasyona katıldıkları için çeşitli imkanlardan istifade edecek ve belirli eylemleri gerçekleştirmeyi taahhüt edecektir. Çalışma planı süresince, uygun görüldüğü takdirde yeni çalışma grupları veya alt gruplar oluşturulabilir. İmza sahibi kuruluşlar, dilerlerse birden fazla çalışma alanına kayıt yaptırabilir.

Çalışma Alanı 1: Yerel ve Bölgesel Yönetimler

Zaman konusundaki politika ve mevzuatın kentsel boyutunu ele almak amacıyla bütüncül ve koordineli bir yaklaşıma sahip olmak için; yerel, metropoliten veya yerel üstü kamu idareleri arasında koordinasyon gereklidir. Zaman kullanımına ilişkin önerilerde somut öncelikler belirlemek ve yaşam kalitesini, bireysel ve toplumsal sağlığı, üretim ekosisteminin verimliliğini ve gezegenin sürdürülebilirliğini artırmak amacıyla, söz konusu kurumlar bundan böyle "Yerel ve Bölgesel Zaman Ağı" (Local and Regional TIME Network) -bundan sonra Ağ olarak anılacaktır- bünyesinde birlikte çalışmayı taahhüt eder.

Ağın üyeleri ve Deklarasyonun imzacıları olarak zaman politikalarını teşvik eden kurumlar şu **taahhütlerde bulunur**:

- Yerel ve Bölgesel Zaman Ağı'nın bir parçası olmak ve uygun durumlarda, kendi faaliyet alanlarında zaman hakkını tanımlamaya yönelik iyi uygulama paylaşımı ve bilgi üretimi süreçlerine katılmak.

² Bu eylem çerçevesi, 2022-2023 Çerçevesi'nin devamlılığını sağlamakta ve imzacı kuruluşların istişare ve ortak değerlendirme alanlarında yürütülecek tartışmalar doğrultusunda geliştirilebilecek yönlendirici ilkeleri ortaya koymaktadır.

- Faaliyet alanlarında gerek kamu politikalarında yenilikçi yaklaşımlar geliştirerek gerekse diğer deneyimlerin uygulanabilirliğini sağlayarak zaman politikalarını hayata geçirmek.
- Zaman organizasyonunun yönetim faaliyetlerine dahil edilmesini (mainstreaming) sağlayan **Zaman Sorumlusu (Time Chief Officer)** pozisyonunu geliştirmek veya güçlendirmek.
- Deklarasyon çalışma grubu toplantılarına yılda en az bir kez katılmak. (Bu toplantıların Ağın yıllık Genel Kurulu ile eş zamanlı olmasına gayret edilecektir.)

Ağın üyeleri ve Deklarasyonun imzacıları olarak zaman politikalarını teşvik eden kurumlar aşağıdaki **imkanlardan yararlanabilir:**

- **Dünya Zaman Politikaları Başkenti** (World Capital of Time Policies) için aday olmak. (Bu ödül, kurumun zaman politikalarını görünürlüğünü artırır ve bir yıl boyunca Ağ için referans noktası olma imkânı sağlar.)
- Ağın çalışma planının ve iyi uygulama paylaşımı temalarının (Yerel ve Bölgesel Zaman Gündemleri) belirlenmesine ve Ağın yıllık Genel Kuruluna katılmak.
- Kurumun faaliyet alanlarına ilişkin zaman politikaları, etkileri ve eğilimleri ile Zaman Sorumlusu (Time Chief Officer) rolü hakkında kurum çalışanlarına yönelik çevrim içi eğitimlerden yararlanmak.
- Zaman Kullanım Anketlerinden elde edilen yeni veriler doğrultusunda hazırlanan eğilim analizlerini incelemek.
- Ağın temsil edildiği uluslararası forumlara katılmak.

Çalışma Alanı 2: Araştırma Kuruluşları

Zaman politikalarının farklı toplumların özgün ihtiyaçlarına yanıt verebilmesi için bilimsel kanıtlara dayanması gerekmektedir. Bu nedenle, belirli programların hayata geçirilmesini temellendirecek ve değerlendirecek teorik ve ampirik bir çerçevenin oluşturulması büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda, zaman kullanımı araştırmaları alanı temel bir rol üstlenmektedir.

Deklarasyonun imzacıları arasında yer alan ve araştırma ekseninde zaman politikalarına odaklanan araştırma kuruluşları, aşağıdaki eylemlerden en az birini üstlenmeyi **taahhüt eder:**

- Kurum bünyesinde zaman politikalarından sorumlu bir kişi görevlendirerek bu kişinin Deklarasyon Sekreteryası ile koordinasyon ve iletişimi yürütmesini sağlamak.
- Zaman Kullanım Araştırmaları gibi mevcut göstergelerden veya geliştirilecek yeni göstergelerden yararlanarak zaman politikalarına ilişkin bilimsel kanıtlar üretmek.
- Deklarasyonun diğer çalışma grupları için uygulanabilir eğilimleri ortaya koymak amacıyla zaman politikalarının etkilerini analiz etmek. (Bu amaçla Sekreteryaya, talep edilmesi hâlinde, Deklarasyonu imzalayan Yerel ve Bölgesel Zaman Ağı üyelerine ait iletişim bilgilerini paylaşacaktır.)
- Deklarasyon çalışma grubu toplantılarına yılda en az bir kez katılmak.

Deklarasyonun imzacıları arasında yer alan ve araştırma ekseninde zaman politikalarına odaklanan araştırma kuruluşları, şu **imkanlardan yararlanabilir:**

- Zaman kullanımı ve zaman politikalarına ilişkin araştırmalarını ve elde ettikleri sonuçları Deklarasyonun imzacı kuruluşlarıyla paylaşmak ve yaygınlaştırmak.
- Yeni metodolojilerin geliştirilmesi ve uygulanan kamu politikalarının değerlendirilmesi amacıyla Deklarasyonun imzacı kuruluşlarıyla doğrudan iletişim kurmak.
- Zaman kullanımı araştırmaları, zaman kullanımı anketlerinden elde edilen verilerin analizi ve kamu politikalarının sonuçlarına yönelik araştırma ve finansman alanlarının oluşturulması için ilgili kurumlarla birlikte çalışmak.
- Zaman kullanımının etkilerini ölçmeye yönelik metodolojilerin veya zaman kullanımı göstergelerinin geliştirilmesine yönelik projelere katılmak.
- Zaman Kullanım Anketlerinden elde edilen yeni veriler doğrultusunda hazırlanan eğilim analizlerine katılmak ve bu analizlerden yararlanmak.
- Zaman ve zaman politikaları alanında araştırma ve proje finansmanına yönelik çağrılarını paylaşmak ve bu çağrılara katılım sağlamak.
- "Zaman Kullanım Haftası" (Time Use Week) kapsamında veya Zaman Kullanım Girişimi (Time Use Initiative) ya da Yerel ve Bölgesel Zaman Ağı tarafından düzenlenen diğer zaman politikası etkinliklerinde konuşmacı olarak yer almak.

Çalışma Alanı 3: Sosyal ve Ekonomik Paydaşlar

Zamanın organizasyonu özellikle özel hayatı ve insanların çalışma hayatının büyük bir bölümünü doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle, sosyal ve ekonomik paydaşların kendi faaliyet alanlarında zaman kullanımının daha eşitlikçi, dengeli ve sağlıklı bir biçimde düzenlenmesine aktif biçimde katkı sunmaları; yeni bir zaman organizasyonu anlayışını destekleyen -ekonomik aktörlerin temsilcileri olan- kuruluşların ve şirketlerin bulunduğu ağlarla, kamu idareleriyle ve araştırma kuruluşlarıyla birlikte çalışmaları büyük önem taşımaktadır.

Deklarasyonun imzacıları arasında yer alan ve zaman politikaları alanında faaliyet gösteren sosyal ve üretime ilişkin ekosistemlerdeki kuruluşlar, aşağıdaki faaliyetlerden en az birini üstlenmeyi **taahhüt eder**:

- Zaman hakkı ve özellikle zamanın organizasyonuna ilişkin tartışmaları kendi faaliyet alanlarına ve sektörel başlıklara (çalışma süresi, bekleme süreleri, ortak sorumluluk vb.) taşımak.
- Faaliyet alanlarına yönelik olarak zaman hakkına ilişkin farkındalık kampanyaları yürütmek veya mevcut kampanyaları yaygınlaştırmak.
- Diğer çalışma gruplarının gelecekteki çalışmalarına yön verecek eğilimleri belirlemek amacıyla, zaman politikalarının etkilerini, özellikle cinsiyet boyutunu dikkate alarak, analiz etmek.
- Özellikle "Zaman Kullanım Haftası" (Time Use Week) kapsamında kampanyalar ve ortak pilot uygulamalar yürütmek.
- Deklarasyon çalışma grubu toplantılarına yılda en az bir kez katılmak.

Deklarasyonun imzacıları arasında yer alan ve zaman politikaları alanında faaliyet gösteren sosyal ve üretime ilişkin ekosistemlerdeki kuruluşlar, şu **imkanlardan yararlanabilir**:

- Kendi faaliyet alanlarında zaman hakkının nasıl teşvik edileceğine dair eğitimler almak.
- Zaman hakkının faydaları ve çalışma süresinin daha eşitlikçi ve dengeli bir biçimde düzenlenmesine ilişkin şirketler ve çalışanlara yönelik farkındalık materyallerinin hazırlanmasına katkı sunmak ve bu materyalleri kullanmak.
- "Zaman Kullanım Haftası" (Time Use Week) kapsamında veya Zaman Kullanım Girişimi (Time Use Initiative) ya da Yerel ve Bölgesel Zaman Ağı tarafından düzenlenen diğer zaman politikası etkinliklerinde konuşmacı olarak yer almak.
- Zaman organizasyonuna ilişkin gelecekte hazırlanacak mevzuat çalışmalarında başvurulabilecek referanslar sunmak.

Çalışma Alanı 4: Ulusüstü Kuruluşlar

Zamanın toplumsal organizasyonu küresel sonuçları olan bir meseledir ve zaman yoksulluğu dünyanın farklı bölgelerinde çeşitli biçimlerde ortaya çıkmaktadır. Avrupa'da nüfusun yaklaşık %20'si bu durumdan etkilenirken Latin Amerika'da ülkeye bağlı olarak bu oran %50'nin üzerine çıkabilmektedir. Asya'da ise aşırı çalışma sonucu ölüm anlamına gelen "karoshi" olgusu, uzun çalışma saatlerinin en uç sonuçlarından biri olarak görülmektedir. Bu nedenle, zaman politikalarının ve zaman hakkının teşvik edilmesi sürecine uluslararası ölçekte faaliyet gösteren ulusüstü kuruluşların da dâhil edilmesi gerekmektedir.

Deklarasyonun imzacıları arasında yer alan ve zaman politikalarının teşvik edilmesinde rol üstlenen ulusüstü kuruluşlar veya bu kuruluşların ilgili birimleri, aşağıdaki faaliyetlerden en az birini üstlenmeyi **taahhüt eder**:

- Kurum bünyesinde zaman politikalarından sorumlu bir kişi görevlendirerek bu kişinin Deklarasyon Sekreteryası ile koordinasyon ve iletişimi yürütmesini sağlamak.
- Zaman hakkını temel eksen olarak ele alan programları veya önerileri teşvik etmek.
- Zaman hakkı ve zaman politikalarının faydaları hakkında kamuoyu farkındalık kampanyaları yürütmek.
- Uygun olduğu durumlarda, kuruluşun ilgili birimi ile Deklarasyon Sekreteryası arasında iş birliği protokolü (MoU) imzalamak.

Deklarasyonun imzacıları arasında yer alan ve zaman politikalarının teşvik edilmesinde rol üstlenen ulusüstü kuruluşlar veya bu kuruluşların ilgili birimleri, şu **imkanlara sahip olabilir**:

- Zaman hakkı ve zaman politikalarının faydalarına yönelik farkındalık materyallerinin hazırlanmasına katılmak ve bu materyallerden yararlanmak.
- Kurumun faaliyet alanlarına ilişkin zaman politikaları, etkileri ve eğilimleri ile Zaman Sorumlusu (Time Chief Officer) rolü hakkında kurum çalışanlarına yönelik çevrim içi eğitimlerden yararlanmak.
- "Zaman Kullanım Haftası" (Time Use Week) kapsamında veya Zaman Kullanım Girişimi (Time Use Initiative) ya da Yerel ve Bölgesel Zaman Ağı tarafından düzenlenen diğer zaman politikası etkinliklerinde konuşmacı olarak yer almak.
- Zaman Kullanım Anketlerinden elde edilen yeni veriler doğrultusunda hazırlanan eğilim analizlerine katılmak ve bu analizlerden yararlanmak.

EK 2 – 2022-2023 ÇALIŞMA PLANININ DEĞERLENDİRMESİ

Barselona Deklarasyonu'nun 2022 ve 2023 yıllarını kapsayan Çalışma Planı, zaman politikalarını ve zaman hakkını iki alanda geliştirmeyi taahhüt etmiştir: kentsel düzey ve Avrupa düzeyi. Aşağıda sunulduğu üzere, öngörülen faaliyetler genel olarak başarılı bir şekilde hayata geçirilmiştir.

Çalışmaların önemli bir bölümü, zaman içinde "Avrupa Kentleri Ağı" (Network of European Cities) temelinde yerel yönetimlerle diyalog alanı oluşturmayı hedefleyen kentsel dünyaya odaklanmıştır. 2021 yılından itibaren Ağ, "Zaman Politikaları için Yerel ve Bölgesel Yönetimler Küresel Ağı" (Global Network of Local and Regional Governments for time Policies) adıyla yeniden yapılandırılmış; yalnızca şehirleri değil, aynı zamanda metropoliten, belediyeler üstü ve bölgesel kurumları da kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Böylece zaman politikalarının teşvikinde aktif rol alan kamu kurumlarının çeşitliliğinin sağlanması ve dünyanın farklı bölgelerinden üyelerin katılımına açık bir yapı oluşturulması amaçlanmıştır.

Diğer yandan Avrupa ölçeği, gerek yeni zaman politikalarının geliştirilmesi ve uygulanması gerekse Deklarasyonu imzalayan kurumların ortak projelerinin güçlendirilmesi açısından başlıca hareket alanı olmuştur. 2022 yılından itibaren bu çalışma çerçevesi, Latin Amerika gibi Avrupa dışındaki coğrafi bölgeleri de kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

Bu çalışma alanları, 2022–2024 eylem çerçevesinde belirlenen dört ana çalışma başlığının geliştirilmesine imkân sağlamıştır:

1. **Kentsel Zaman Gündemi Oluşturmak:** Bu kapsamda aşağıdaki alanlarda ilerleme kaydedilmiştir:
 - a. **Yerel ve Bölgesel Zaman Gündemleri oluşturulması:** Gelecekteki eylemler için rehber görevi görecektir olan "zaman politikaları belgesi" hazırlanmıştır. Zaman politikalarının farklı boyutlarını ele alan dört bölüm oluşturulmuştur: 1) yaşam dengesi, 2) hareketlilik, sürdürülebilirlik ve dayanıklılık, 3) katılım ve demokrasi, 4) gece yönetimi.
 - b. **Ağ üyelerinin genişletilmesi:** Ağ üye sayısı başlangıçtaki 16 yerel kurumdan 30 kuruma ulaşmıştır.
 - c. **Bilgi ve deneyim paylaşımına yönelik proje geliştirilmesi:** Bilgi alışverişi ve ortak bilgi üretimi için sürdürülebilir bir çerçeve oluşturmak amacıyla Avrupa Birliği eş finansmanı ile desteklenen Time4All projesi hayata geçirilmiştir.
 - d. **Dünya Zaman Politikaları Başkenti oluşturulması:** Zaman organizasyonu konusunda kamuoyu farkındalığını artırmak, Ağın görünürlüğünü ve sürdürülebilirliğini güçlendirmek ve ev sahibi kurumda zaman politikalarını yenilikçi bir yaklaşım olarak teşvik etmek amacıyla 2021 yılında bu ünvan oluşturulmuştur. Şimdiye dek üç Dünya Zaman Politikaları Başkenti belirlenmiştir: Barselona (2022–2023), Bolzano (2023–2024) ve Strazburg (2024–2025).

2. Çalışma Hayatında Zaman Organizasyonunu İncelemek:

Bu çalışma için ve ILO'nun (2019) dengeli çalışma süresi rehberi temel alınmıştır.

Çalışma hayatı ve üretim ekosistemi, Ekim 2021'de üzerinde çalışılması gereken öncelikli alanlardan biri olarak belirlenmiştir. O tarihten bu yana insana yakışır çalışma süreleri etrafında çeşitli politika önerileri geliştirilmiştir. Bu kapsamda, uluslararası uzmanlar tarafından hazırlanan ve 2023 yılında düzenlenen Zaman Kullanım Haftası kapsamında sunulan, "[insana yakışır çalışma süresinin dengeli biçimde düzenlenmesine yönelik politika belgesi](#)" hazırlanmıştır. Söz konusu belge hazırlanırken, İspanya'daki [Zaman Kullanım Yasası çalışması](#) (İspanya Çalışma Bakanlığı ve Zaman Kullanım Girişimi, 2023) ve [Dengeli Çalışma Süresi Düzenlemesine İlişkin Rehber](#)'den (Uluslararası Çalışma Örgütü, 2019) yararlanılmıştır.

3. Mevsimsel Saat Değişikliklerinin Kaldırılmasına Yönelik Bilimsel Temelli Öneri Geliştirmek:

İlk Deklarasyonun imzacı kuruluşları, Avrupa'da mevsimsel saat değişikliğinin (yaz saati uygulaması) kaldırılması ve mümkün olduğunca doğal zaman dilimlerine uyum sağlanması yönünde çalışma yürütülmesini önemli görmüştür. Bu kararın etkili biçimde hayata geçirilebilmesi için 2022 yılında [uygulama yöntemlerini ve gerekçelerini ortaya koyan özel bir öneri](#) hazırlanmıştır. 2023 yılında ise bu öneri üzerinde çalışan kuruluşlar, konunun Avrupa Birliği Konseyi'nin İsveç ve İspanya Dönem Başkanlıklarının gündemine taşınması amacıyla girişimlerde bulunmuş ve ilgili Avrupa Parlamentosu üyeleriyle olumlu bir [diyalog zemini](#) oluşturmuştur.

4. Zaman Hakkının Farklı Alanlarda Tanınırlığını Sağlamak:

21. yüzyılın yeni bir vatandaşlık hakkı olan "zaman hakkı", günlük yaşamın dört ana alanını etkilemektedir: sağlık, eşitlik, üretkenlik ve sürdürülebilirlik. Deklarasyon, bu hakkın kurumsallaşmasını hedeflemiş ve bu doğrultuda 2023 Zaman Kullanım Haftası (Time Use Week) bu hakkın geliştirilmesine odaklanmıştır. Gerçekleştirilen tartışmalar sonucunda, zaman hakkı üzerine bir politika belgesi yayımlanmıştır.

Ayrıca, zaman hakkının özellikle eşitlik alanında tanınmasına yönelik önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Zaman yoksulluğu sorununun tanımlanması ve bireylerin kendi zamanları üzerindeki tasarrufunun artmasının vatandaşlara sağlayabileceği faydalar ele alınarak konu doğrudan Birleşmiş Milletler sistemi içinde (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı – UNDP, Uluslararası Çalışma Örgütü – ILO, Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı – UN-Habitat, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi – UN Women vb.) ve ayrıca bölgesel kuruluşlar düzeyinde (İbero-Amerikan Stratejik Kalkınma Merkezi – CIDEU, Latin Amerika ve Karayipler Ekonomik Komisyonu – ECLAC, Eurofound vb.) tartışmaya açılmıştır.